

LLEI 7/2004, de 19 d'octubre, de la Generalitat, de Modificació de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià. [2004/10667]
Sia notori i manifest a tots els ciutadans que les Corts Valencianes han aprovat, i jo, d'acord amb el que estableixen la Constitució i l'Estatut d'Autonomia, en nom del Rei, promulgue la llei següent:

PREÀMBUL

Després de cinc anys de vigència de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, és objectiu d'esta norma que es dicta en exercici de les competències previstes en l'article 31, apartats 4, 5 i 6 de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, procedir a una actualització d'un text normatiu que ha demostrat una gran eficàcia en la catalogació, la recuperació, la conservació i la difusió del ric patrimoni cultural valencià en els seus més diversos vessants.

El «patrimoni cultural valencià», un concepte que supera amb escreix l'antic i clàssic concepte adoptat per altres legisladors de patrimoni historicoartístic, s'engloba en tres grans categories: béns mobles, immobles i immaterials. Totes estes categories gaudixen de la protecció del text legal l'actualització del qual es proposa en este moment. Este grau de protecció s'ha demostrat eficaç per tal com ha sigut convalidat per institucions internacionals com la UNESCO, que ha incorporat en el seu catàleg de béns protegits alguns dels béns més significatius del nostre patrimoni, tant material com immaterial, com són el Palmerar i el Misteri d'Elx o l'art rupestre mediterrani. Convé doncs, amb este text, incidir en una línia de protecció que s'ha demostrat fructífera, modificant si cal les possibles disfuncions abans de procedir a la culminació del desplegament reglamentari de la llei, de manera que les possibles deficiències o disfuncions no es projecten sobre els reglaments de desenrotllament.

Això no obstant, no són solament reformes tècniques les que incorpora la llei i que afecten, principalment, l'actualització del règim sancionador, la coordinació de terminis amb la Llei Reguladora de l'Activitat Urbanística, la modificació del procediment de declaració de béns de rellevància local, la racionalització d'alguns terminis o la millora tècnica d'alguns dels preceptes del text aprovat per les Corts en 1998. Esta llei d'actualització pretén, principalment, ajustar la llei a les exigències d'una societat valenciana cada vegada més conscienciada de la necessitat de protegir i dinamitzar el seu patrimoni cultural, entés com una cosa viva que s'incrementa permanentment en la mesura en què permanentment es materialitzen expressions culturals d'una societat especialment dinàmica com la valenciana. Precisament un dels grups de béns que revelen eixa vivesa, dinamisme i importància cultural és el dels denominats béns immaterials o intangibles. I és que en la nova Societat de la Informació i del Coneixement, entesa com a etapa de l'evolució humana subsegüent a l'era postindustrial, el major valor de qualsevol organització, de les societats i dels individus, és el patrimoni

cultural i intel·lectual que atresoren, de tal manera que són les creacions i manifestacions que procedixen d'eixa creativitat i intel·lectualitat, així com la seua transmissió i compartició, les que incrementen el nostre progrés personal i col·lectiu. Es tracta, en fi, dels nous béns culturals del coneixement.

Així doncs, quatre són els eixos sobre els quals gira esta actualització. El primer d'ells és el reforçament de la protecció del patrimoni immaterial, a l'introduir en diversos articles del text legal referències a les expressions de les tradicions del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o d'oci, i en especial aquelles que han sigut objecte de transmissió oral, junt amb les ja existents al patrimoni immaterial etnològic, categoria en què fins ara s'incloua este tipus de patrimoni. El segon dels eixos el constituïx la posada en valor dels béns d'interés cultural, especialment aquells el valor dels quals rau en bona mesura en l'existència d'un ús social, del manteniment de les tradicions i les activitats que el caracteritzen. La llei preveu la introducció de modulacions en les mesures de protecció que, amb les degudes garanties, algunes d'elles majors de les que exigixen la majoria de legislacions comparades, permeten que estos béns no es convertisquen en peces de museu inanimades, mancats de vida, cosa que no sols generaria la seua degradació, sinó la pèrdua d'usos i costums que són part del nostre patrimoni immaterial, en última instància. El tercer pilar sobre el qual recolza esta reforma és la incorporació, amb substantivitat pròpia, de la protecció del patrimoni informàtic valencià en què s'inclouen els béns immaterials de naturalesa tecnològica que constituïsquen manifestacions rellevants o fites de l'evolució tecnològica de la Comunitat Valenciana; per a estos béns es preveu un règim específic que permeta garantir a les futures generacions un adequat coneixement del desenrotllament aconseguït per la nostra societat. Finalment, conscient del valor simbòlic que té la recuperació, conservació i difusió del Patrimoni Cultural Valencià en l'afermament de la societat valenciana com a poble històric en el marc espanyol, mediterrani i europeu, una disposició addicional de nova creació insta el Consell de la Generalitat a realitzar les gestions oportunes per a crear fundacions vinculades a la Generalitat que duguen a terme activitats destinades a materialitzar els principis perseguïts per la Llei del Patrimoni Cultural Valencià.

Finalment, la llei avança la imminent remissió a les Corts Valencianes d'un projecte de Llei d'Arxius de la Comunitat Valenciana, amb què la regulació d'esta competència estatutària es realitzarà en eixe nou text legal que, en tot cas, constituirà un desenrotllament de la Llei del Patrimoni Cultural Valencià, per això la remissió que es fa en l'article 80.1 d'esta llei només té per objecte garantir la seguretat jurídica i l'adequada interpretació integrada de l'ordenament jurídic.

Article 1. Modificació de l'articulat de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià

Els articles de la Llei 4/1998, d'11 de juny, del Patrimoni Cultural Valencià, que a continuació s'expressen quedaran redactats com segueix:

1. «Article 1. Objecte

1. La present llei té per objecte la protecció, la conservació, la difusió, el foment, la investigació i l'acreixement del patrimoni cultural valencià.

2. El patrimoni cultural valencià està constituït pels béns mobles i immobles de valor històric, artístic, arquitectònic, arqueològic, paleontològic, etnològic, documental, bibliogràfic, científic, tècnic, o de qualsevol altra naturalesa cultural, existents en el territori de la Comunitat Valenciana o que, trobant-se fora d'ell, siguen especialment representatius de la història i la cultura valencianes. La Generalitat promourà el retorn a la Comunitat Valenciana d'estos últims a fi de fer possible l'aplicació a ells de les mesures de protecció i foment previstes en esta llei.

3. També formen part del patrimoni cultural valencià, en qualitat de béns immaterials del patrimoni etnològic, les creacions, els coneixements i les pràctiques de la cultura tradicional valenciana. Així mateix, formen part d'este patrimoni com a béns immaterials les expressions de les tradicions del poble valencià en les manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o d'oci i, en especial, les que han estat objecte de transmissió oral i les que mantenen i potencien l'ús del valencià.

4. Els béns immaterials de naturalesa tecnològica que constitueixen manifestacions rellevants o fites de l'evolució tecnològica de la Comunitat Valenciana són, així mateix, elements integrants del patrimoni cultural valencià».

2. «Article 15. Objecte i contingut de l'Inventari

1. Es crea l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià, adscrit a la conselleria competent en matèria de cultura, com a instrument unitari de protecció dels béns mobles, immobles i immaterials del patrimoni cultural els valors dels quals hagen de ser especialment preservats i coneguts.

2. En l'Inventari s'inscriuran:

1r. Els béns mobles, immobles i immaterials, declarats d'interés cultural conforme al que disposa el capítol III del títol II d'esta llei. Formaran la secció 1^a de l'Inventari.

2n. Els béns immobles de rellevància local, inclosos amb este caràcter en els catàlegs de béns i espais protegits. S'inscriuran en la secció 2^a de l'Inventari.

3r. Els béns mobles la inclusió en l'Inventari dels quals haja sigut ordenada segons preveu el títol II, capítol IV, secció 2^a, d'esta llei. Integraran la secció 3^a de l'Inventari.

4t. Els béns del patrimoni documental, bibliogràfic i audiovisual valencià, el valor cultural dels quals exigisca la seua inclusió en l'Inventari de conformitat amb el que preveu el títol V. S'inscriuran en la secció 4^a.

5é. Els béns immaterials del patrimoni etnològic, constituïts tant pels coneixements, tècniques, usos i activitats més representatius i valuosos de la

cultura i les formes de vida tradicionals dels valencians i les valencianes, com per les expressions de les tradicions del poble valencià en les seues manifestacions musicals, artístiques, gastronòmiques o d'oci i, en especial, aquelles que han estat objecte de transmissió oral i les que mantenen i potencien l'ús del valencià. S'inscriuran en la secció 5^a de l'Inventari.

6é. Els béns immaterials de naturalesa tecnològica que constituïsquen manifestacions rellevants o fites de l'evolució tecnològica de la Comunitat Valenciana. S'inscriuran en la secció 6^a de l'Inventari.

3. Als efectes d'esta llei, es consideren béns immobles, a més dels enumerats en l'article 334 del Codi Civil, tots aquells elements que siguen consubstancials als edificis o immobles de què formen o hagen format part, encara que pogueren ser separats d'ells com un tot perfecte i aplicats a altres construccions o a usos distints de l'original.

No obstant això, es consideraran béns mobles, a efecte de la inclusió com a tals en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià, aquells objectes de valor cultural rellevant que estiguen incorporats a un immoble sense eixe valor o l'estat de ruïna del qual faça impossible la seua conservació.

4. És funció de l'Inventari la identificació i la documentació sistemàtiques dels béns que, conforme a esta llei, han de formar part d'ell, a fi de fer possible l'aplicació a estos de les mesures de protecció i foment previstes en ella, així com facilitar la investigació i la difusió del coneixement del patrimoni cultural».

3. «Article 26. Classes

1. Els béns d'interés cultural seran declarats atenent la classificació següent:

A) Béns immobles. Seran adscrits a alguna de les categories següents:

a) Monument. Es declararan com a tals les realitzacions arquitectòniques o d'enginyeria i les obres d'escultura colossal.

b) Conjunt històric. És l'agrupació de béns immobles, contínua o dispersa, clarament delimitable i amb entitat cultural pròpia i independent del valor dels elements singulars que la integren.

c) Jardí històric. És l'espai delimitat producte de l'ordenació per l'home d'elements naturals, complementat o no amb estructures de fàbrica i estimat per raons històriques o pels seus valors estètics, sensorials o botànics.

d) Lloc històric. És el lloc vinculat a esdeveniments del passat, tradicions populars o creacions culturals de valor històric, etnològic o antropològic.

e) Zona arqueològica. És el paratge on hi ha béns l'estudi dels quals exigix l'aplicació preferent de mètodes arqueològics, hagen sigut extrets o no, i tant si es troben en la superfície, com en el subsòl o davall de l'aigua.

f) Zona paleontològica. És el lloc on hi ha un conjunt de fòssils d'interés científic o didàctic rellevant.

g) Parc cultural. És l'espai que conté elements significatius del patrimoni cultural integrats en un medi físic rellevant pels seus valors paisatgístics i ecològics.

B) Béns mobles, declarats individualment, com a col·lecció o com a fons de

museus i col·leccions museogràfiques.

C) Documents i obres bibliogràfiques, cinematogràfiques, fonogràfiques o audiovisuals, declarades individualment, com a col·lecció o com a fons d'arxius i biblioteques.

D) Béns immaterials. Poden ser declarats d'interès cultural les activitats, les creacions, els coneixements, les pràctiques, els usos i les tècniques representatius de la cultura tradicional valenciana, i també les manifestacions culturals que siguen expressió de les tradicions del poble valencià en les manifestacions musicals, artístiques o de lleure i, en especial, les que han estat objecte de transmissió oral i les que mantenen i potencien l'ús del valencià. Igualment podran ser declarats d'interès cultural els béns immaterials de naturalesa tecnològica que constitueixen manifestacions rellevants o tombants de l'evolució tecnològica de la Comunitat Valenciana.

2. La declaració es farà per decret del Consell de la Generalitat, a proposta de la conselleria competent en matèria de cultura, sense perjudici del que disposa l'article 6 de la Llei del Patrimoni Històric Espanyol respecte dels béns adscrits a servicis públics gestionats per l'administració de l'estat o que formen part del patrimoni nacional.

3. No podrà declarar-se d'interès cultural l'obra d'un autor viu sinó mitjançant autorització expressa del propietari i de l'autor, excepte en el cas de béns immaterials de naturalesa tecnològica, sempre que haja transcorregut un termini de cinc anys des de la seua creació, amb respecte a la legislació vigent en matèria de propietat intel·lectual.»

4. «Article 27. Procediment

1. La declaració d'un bé d'interès cultural es farà en la forma establida en l'article anterior, prèvia incoació i tramitació del corresponent procediment per la conselleria competent en matèria de cultura. La iniciació del procediment es podrà realitzar d'ofici o a instància de qualsevol persona.

2. La sol·licitud d'incoació haurà de ser resolta en el termini de tres mesos. La denegació, si és procedent, haurà de ser motivada.

3. La incoació es notificarà als interessats, si són coneguts, i a l'ajuntament del municipi on es trobe el bé. Sense perjudici de la seua eficàcia des de la notificació, la resolució que acorda la incoació es publicarà en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana i en el Boletín Oficial del Estado i es comunicarà al Registre General de Béns d'Interès Cultural dependent de l'administració de l'Estat per a la seua anotació preventiva. Si es tracta de monuments i jardins històrics es comunicarà a més al Registre de la Propietat al mateix fi.

4. La incoació del procediment per a la declaració d'un bé d'interès cultural determinarà l'aplicació immediata al bé afectat del règim de protecció previst per als béns ja declarats.

5. El procediment que s'instruïska haurà de comptar amb els informes favorables a la declaració de dues, almenys, de les institucions consultives a què es referix l'article 7 d'esta llei. Els informes podran ser sol·licitats tant per

l'administració que tramita el procediment com per qui, si és el cas, va instar la incoació. Transcorreguts tres mesos des de la sol·licitud de l'informe sense que s'haja emés s'entendrà que és favorable. No obstant això, si consta en l'expedient algun informe contrari a la declaració, serà necessària l'existència de dos informes favorables expressos. Quan es tracte de béns immaterials de naturalesa tecnològica a què es referix l'article 26.1.D. d'esta llei, s'haurà de demanar informe de l'òrgan de l'administració de la Generalitat competent en matèria de noves tecnologies.

6. Si es tracta de béns immobles es donarà audiència a l'ajuntament interessat i s'obrirà un període d'informació pública pel termini d'un mes. En el cas de béns immaterials, es donarà audiència a les entitats públiques i privades més estretament vinculades a l'activitat proposada per a la declaració.

7. El procediment s'haurà de resoldre en el termini d'un any si es referix a un bé moble, de dos anys en el cas de béns immaterials i de quinze mesos si es tracta d'immobles, a comptar des de la data de la incoació. Si el procediment es referix a declaració de conjunts històrics o zones arqueològiques o paleontològiques o parcs culturals o d'immobles que exigisquen un estudi complementari, el termini serà de vint mesos. En el cas de procediments iniciats d'ofici s'entendrà caducat el procediment si no hi ha recaigut resolució dins els trenta dies següents a l'acabament del termini per a dictar-la. Una vegada caducat el procediment no es podrà tornar a iniciar en els tres anys següents, excepte a instància del propietari o d'alguna de les institucions consultives a què es referix l'article 7 d'esta llei».

5. «Article 34. Planejament urbanístic

1. Els plans d'ordenació previstos en la legislació urbanística que afecten béns immobles declarats d'interés cultural s'ajustaran als termes de la declaració. La declaració sobrevinguda a l'aprovació dels plans determinarà la modificació d'estos si fóra necessària per a la seua adaptació al contingut de la declaració.

2. La declaració d'un immoble com a bé d'interés cultural, determinarà per a l'ajuntament corresponent l'obligació d'aprovar provisionalment un pla especial de protecció del bé i remetre'l a l'òrgan urbanístic competent per a la seua aprovació definitiva, en el termini d'un any des de la publicació de la declaració, fins i tot en el cas que el municipi de què es tracte mancara de planejament general. L'aprovació provisional haurà d'obtindre informe previ favorable de la conselleria competent en matèria de cultura, que haurà de ser emés en el termini de tres mesos, transcorregut el qual es considerarà formulat en sentit favorable. El dit informe s'emetrà sobre la documentació que haja de ser objecte d'aprovació provisional. En el cas de monuments i de jardins històrics s'ajustarà al que disposa l'apartat quart d'este article. Si en el moment de la declaració ja hi haguera aprovat un pla especial de protecció de l'immoble, o altre instrument de planejament amb el mateix objecte, l'ajuntament podrà sotmetre'l a informe de la conselleria competent en matèria de cultura, per a la convalidació als efectes d'este article.

3. Fins que es no produïska l'aprovació definitiva del corresponent pla especial regiran transitòriament les normes de protecció contingudes en el decret de declaració, conforme al que preveu l'article 28 d'esta llei.

4. Tractant-se de monuments i jardins històrics l'obligatorietat de redactar el pla especial de protecció s'entendrà referida únicament a l'entorn del bé. Això no obstant, la declaració podrà eximir l'ajuntament competent de l'obligació de redactar el pla especial mencionat quan es consideren suficients les normes de protecció de l'entorn contingudes en la mateixa declaració, que en este cas regiran amb caràcter definitiu.

5. La declaració d'interés cultural d'un immoble determinarà per a l'ajuntament on es trobe el bé l'obligació d'incloure'l en el Catàleg de Béns i Espais Protegits corresponent amb el grau de protecció adequat al contingut d'esta llei i al decret de declaració.

6. La Generalitat prestarà als ajuntaments l'assistència tècnica i econòmica necessària per a l'elaboració dels plans especials de protecció dels béns immobles declarats d'interés cultural».

6. «Article 38. Criteris d'intervenció en monuments i jardins històrics
1. Qualsevol intervenció en un monument o jardí històric declarat d'interés cultural haurà d'anar encaminada a la preservació i acreixement dels interessos patrimonials que van determinar el reconeixement i s'ajustarà als criteris següents:

a) La intervenció respectarà les característiques i valors essencials de l'immoble. Es conservaran les seues característiques volumètriques, espacials, morfològiques i artístiques, així com les aportacions de distintes èpoques que hagen enriquit els seus valors originals. En el cas que s'autoritze alguna supressió haurà de quedar degudament documentada.

b) Es preservarà la integritat de l'immoble i no s'autoritzarà la separació de cap de les seues parts essencials ni dels elements que li són consubstancials. Els béns mobles vinculats com a pertinences o accessoris a un immoble declarat d'interés cultural no podran ser separats de l'immoble a què pertanyen, excepte en benefici de la seua pròpia protecció i de la seua difusió pública i sempre amb autorització de la conselleria competent en matèria de cultura. Reglamentàriament es determinaran les condicions dels trasllats que asseguren el compliment dels fins que els justifiquen.

c) Els béns immobles d'interés cultural són inseparables del seu entorn. No s'autoritzarà el seu desplaçament sinó quan resulte imprescindible per causa d'interés social o força major, per mitjà de resolució de la conselleria competent en matèria de cultura i previ informe favorable de dos, almenys, de les institucions consultives a què es referix l'article 7 d'esta llei.

d) No s'autoritzaran les reconstruccions totals o parcials del bé, llevat que la pervivència d'elements originals o el coneixement documental suficient del que s'haja perdut ho permeten, i tampoc cap afegit que falsege l'autenticitat històrica. En tot cas, tant la documentació prèvia de l'estat original de les restes, com el tipus de reconstrucció i els materials emprats hauran de

permetre la identificació de la intervenció i la seua reversibilitat.

e) Queda prohibida la col·locació de rètols i cartells publicitaris, conduccions aparents i elements impropis en els jardins històrics i en les façanes i cobertes dels monuments, així com de tots aquells elements que menyscaben o impedisquen la seua adequada apreciació o contemplació.

f) La conselleria competent en matèria de cultura podrà autoritzar la instal·lació de rètols indicadors del patrocini dels béns i de l'activitat a què es destinen.

2. En cas de trobar-se separat algun element original del monument o jardí històric de què formava part, la conselleria competent en matèria de cultura promourà la recuperació d'aquells que tinguen especial rellevància artística o històrica».

7. «Article 39. Plans especials de protecció

1. Els plans especials de protecció dels immobles declarats d'interés cultural desenrotllaran les normes de protecció establides en la declaració, regulant amb detall els requisits a què han de subjectar-se els actes d'edificació i ús del sòl i les activitats que afecten els immobles i el seu entorn de protecció. Este podrà ser delimitat pel pla especial quan no ho faça la declaració i es considere necessari per a l'adequada protecció i valoració de l'immoble.

2. Els plans especials de protecció dels conjunts històrics tindran en compte els criteris següents:

a) Es mantindrà l'estructura urbana i arquitectònica del conjunt i les característiques generals de l'ambient i de la silueta paisatgística. No es permetran modificacions d'alineacions, alteracions de l'edificabilitat, parcel·lacions ni agregacions d'immobles, llevat que contribuïsquen a la millor conservació general del conjunt.

b) Es garantirà l'edificació substitutòria en els derrocaments d'immobles, condicionant la concessió de la llicència de derrocament a la prèvia obtenció de la d'edificació.

c) La concessió de llicències d'edificació o demolició, o l'execució de dites obres quan no siga necessària la llicència municipal, requerirà la realització prèvia de les actuacions arqueològiques previstes en l'article 62 d'esta llei.

d) Es determinaran les possibles zones de rehabilitació que permeten la recuperació de l'àrea residencial i de les activitats econòmiques compatibles amb els valors del conjunt.

e) El pla contindrà les determinacions relatives a la conservació de façanes i cobertes i dels elements més significatius de l'interior dels edificis, així com de les instal·lacions existents.

f) Tota nova instal·lació urbana elèctrica, telefònica o de qualsevol altra naturalesa s'haurà de canalitzar subterràniament, i serà prohibida expressament l'estesa de xàrcies aèries o adossades a les façanes. Les antenes de televisió i dispositius semblants se situaran en llocs que no perjudiquen la imatge